

Svar på regeringsuppdrag

Svar på regeringsuppdrag – Vidtagna åtgärder för att säkerställa förutsättningarna att följa upp covid-19 relaterade ärenden

Försäkringskassan

Datum: 2020-09-28

Svar på regeringsuppdrag: Försäkringskassan ska redovisa vidtagna åtgärder för att säkerställa att det finns goda förutsättningar för långsiktiga uppföljningar av covid-19-relaterade ärenden

Version 1

FK 2020/000065

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Gabriella Bremberg, enhetschefer Ulrika Eriksson, Marie Mulder (tf), Cecilia Fararos, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Cecilia Fararos

Svar på regeringsuppdrag – Vidtagna åtgärder för att säkerställa förutsättningarna att följa upp covid-19 relaterade ärenden

Försäkringskassan har fått i uppdrag av regeringen att analysera och följa upp effekter som covid-19 har på sjukförsäkringen¹. Försäkringskassan svarar här på den del i uppdraget som gäller *vidtagna åtgärder för att säkerställa att det finns goda förutsättningar för långsiktiga uppföljningar av covid-19-relaterade ärenden* som ska redovisas till Socialdepartementet senast den 1 oktober 2020. I svaret beskriver Försäkringskassan dels myndighetens övergripande arbete med att möjliggöra uppföljning av socialförsäkringen och dess handläggning, dels vilka förutsättningar som finns att följa upp covid-19-relaterade ärenden specifikt.

Försäkringskassans arbete med att möjliggöra analys- och uppföljning

Försäkringskassan arbetar för att säkra att en kvalificerad kunskapsuppbyggnad sker inom socialförsäkringsområdet samt kring myndighetens administration.² För att möjliggöra denna kunskapsproduktion arbetar myndigheten kontinuerligt för att säkra att till exempel regelförändringar, förändringar i administrationen samt andra samhällsförändringar som relaterar till socialförsäkringen är möjliga att analysera och följa upp.

De uppgifter som används för att ta fram statistik och andra kunskapsunderlag om covid-19-relaterade ärenden baseras till största del på uppgifter som registreras i handläggningsprocessen. Uppgifterna kommer både från det som registreras i handläggningen men även från exempelvis ansökningshandlingar, intyg och från registreringar som den sökande själv gör genom myndighetens digitala tjänster. Analys- och uppföljningsmöjligheterna är således beroende av handläggningstödens- och processernas utformning. När dessa utvecklas gör myndigheten en avvägning mellan behovet av att kunna ta fram information ur systemen för statistik- och uppföljningsändamål och ett antal andra faktorer. Sådana faktorer kan till exempel vara kostnaden för att utveckla de tekniska lösningar som krävs, risken för att handläggningstiderna ökar på grund av mer omfattande dokumentation, samt vad som är genomförbart att utveckla i de fall tiden för utveckling är begränsad. Dessa avvägningar har även haft betydelse för vilka möjligheter för analys och uppföljning av socialförsäkringen och administrationen av denna som finns med anledning av covid-19 pandemin.

Förutsättningar för att följa upp covid-19-relaterade ärenden

Covid-19 pandemin har haft stor påverkan på socialförsäkringen. Dels har tillfälliga regeländringar och förenklingar av handläggningsprocesser³ införts som en direkt konsekvens av pandemin, dels har nyttjandet av befintliga ersättningar påverkats. Försäkringskassan har påbörjat en systematisk genomgång av alla ersättningar för att kartlägga förutsättningarna att följa upp covid-19 relaterade ärenden. Genomgången har hittills visat att förutsättningarna varierar mellan olika ersättningar. Försäkringskassans bedömning är att förutsättningarna överlag är goda för uppföljning, då detta i så stor utsträckning som möjligt har beaktats vid nyutveckling eller förändring av handläggningssystemen. Variationen beror som tidigare nämnts främst på hur

---

¹ S2020/06726/SF

² Det innebär att myndigheten bland annat arbetar med att analysera och utvärdera socialförsäkringsförmånernas utveckling och effekter för individ och samhälle, analyserar och utvärderar Försäkringskassans administration, gör prognoser samt arbetar med att ta fram statistik i form av lednings- och beslutsstödsinformation, officiell och övrig statistik.

³ Exempelvis förenklingar inom handläggning av sjukpenninggrundande inkomst (SGI).

handläggningen är utformad och därmed vilken information som är möjlig att fånga i handläggningsstöden.

Goda förutsättningar att följa upp tillfälliga ersättningar inom socialförsäkringen p.g.a. covid-19

Försäkringskassan bedömer att det, generellt sett, finns goda möjligheter att följa upp covid-19-relaterade ärenden för de ersättningar där Försäkringskassan har behövt nyutveckla eller modifiera befintligt handläggningsstöd för att hantera tillfälliga regelförändringar i socialförsäkringen. Dit hör till exempel tillfällig ersättning för personer i riskgrupper som riskerar att bli allvarligt sjuka av covid-19, tillfällig ersättning för karensavdrag, samt tillfällig föräldrapenning för vård av barn om förskolan eller skolan är stängd på grund av covid-19. Försäkringskassan har arbetat för att det ska gå att skilja ut dessa ersättningar, till exempel genom att de flaggas i systemen eller läggs som ett eget ärendeslag, från övriga ersättningar och ärenden som hanteras inom det ordinarie regelverket. Det innebär att det går att ta fram lednings- och beslutsstödsinformation samt statistik om uppgifter som exempelvis antal inkomna ansökningar, antal personer och utbetalningar, samt fördela på till exempel kön och region. Detsamma gäller för de tillfälliga ersättningar som hanteras helt eller nästan helt automatiserat, som till exempel tillfälligt tilläggsbidrag för barnfamiljer som får bostadsbidrag och ersättning för sjuklönekostnader.

Varierande förutsättningar att följa upp covid-19 relaterade ärenden inom befintliga ersättningar

Covid-19 pandemin har även påverkat nyttjandet av befintliga ersättningar, till exempel smittbärrpenning, sjukpenning, tandvård och tillfällig föräldrapenning för vård av barn (VAB). Möjligheterna att uppskatta covid-19-pandemins effekter på nyttjandegraden genom att följa antal personer, samt utbetalade belopp, är goda då Försäkringskassan har data som är jämförbar över tid. Möjligheterna att skilja ut covid-19-relaterade ärenden på individnivå för dessa ersättningar varierar beroende på de befintliga handläggningssystemens utformning, samt tillfälliga förändringar i regelverken, som avgör vilka uppgifter som registreras. I de fall som diagnos inte är en uppgift som krävs för handläggningen av ersättningen, så har Försäkringskassan inte förutsättningar att följa upp hur många som haft olika ersättningar på grund av att de drabbats av covid-19. Nedan följer exempel på möjligheter och begränsningar för några av de ersättningar Försäkringskassan administrerar och som påverkats av covid-19-pandemin.

Det går exempelvis i dagsläget att jämföra hur många som ansökt om och blivit beviljade smittbärrpenning under tidsperioden för pandemin, jämfört med föregående år, men däremot är det svårt att följa upp gruppen/individerna som fått smittbärrpenning på grund av covid-19, då diagnos inte är en uppgift som fångas i datalagret.

Försäkringskassan har tillgång till omfattande data om sjukförsäkringen och goda möjligheter att ta fram statistik och göra analyser om densamma. Det finns samma uppgifter om covid-19-relaterade ärenden som för ärenden med andra diagnoser. Däremot har handläggningen av sjukpenning modifierats under pandemin vilket i sin tur påverkar vilka uppgifter som finns tillgängliga för analys. För sjukpenning har tillfälliga regler införts med undantag från krav på läkarintyg. I vanliga fall behöver den som ansöker om sjukpenning från Försäkringskassan ett läkarintyg från dag 8 eller dag 15 i sjukfallet. För att avlasta vården har dock kravet flyttats fram till efter dag 21 (med vissa undantag). Det innebär att det inte går att ta fram uppgift om diagnos för de första 21 dagarna i majoriteten av de ansökningar om sjukpenning som inkommit till Försäkringskassan under den här perioden. Från och med dag 22 i sjukfallet finns dock förutsättningar att ta fram statistik om covid-19 relaterade ärenden på samma sätt som för sjukpenningärenden på grund av andra diagnoser. Det är i dagsläget osäkert hur väl de som varit sjuka i covid-19

och fått sjukpenning fångas upp i läkarintyg och Försäkringskassans datalager med en covid-19 specifik diagnos. Detta kan till exempel innebära utmaningar att identifiera och följa upp långa sjukskrivningar till följd av covid-19.

Det är möjligt att analysera hur nyttjandegraden av tillfällig föräldrapenning för vård av barn, VAB, har påverkats av covid-19 pandemin genom att jämföra till exempel söktryck i form av ansökningar och utbetalningar, med motsvarande period tidigare år. På det sättet går det även att undersöka om exempelvis fördelning mellan kvinnor och mäns användande av ersättningen har påverkats under covid-19. För ersättningen VAB registreras däremot ingen information om diagnos i handläggningen, varför ökningen inte kan härledas direkt till covid-19. Vid ansökan av VAB har föräldrar en möjlighet att själva fylla i de symtom som barnet har. Försäkringskassan fångar den informationen från handläggningsprocessen, men eftersom uppgiften bygger på föräldrarnas egen rapportering, varierar tillförlitligheten, och användbarheten är därför begränsad.

Försäkringskassan fortsätter att utveckla möjligheterna för analys och uppföljning

Sammanfattningsvis har Försäkringskassan under kort tid utvecklat nya och modifierade handläggningsstöd- och processer med anledning av covid-19 pandemin. Under arbetes gång har krav på datafångst och extra dokumentation beaktats i stor utsträckning, men i vissa fall har det varit nödvändigt att väga behovet av uppföljningsuppgifter mot behovet av att snabbt utveckla smidiga och användarvänliga lösningar för en fungerande handläggning. Trots detta bedömer Försäkringskassan att det överlag finns goda möjligheter att följa upp covid-19 relaterade ärenden utifrån grundläggande uppgifter som exempelvis inkomna ansökningar, antal personer och utbetalningar. Det är möjligt att bryta ned dessa uppgifter på exempelvis kön, region och ålder. Det finns vissa variationer mellan ersättningarna, kring vilka mer fördjupade uppföljningar som är möjliga. Uppföljningarna är också i vissa fall beroende av de inkomna uppgifternas kvalitet. Försäkringskassan fortsätter därför att arbeta med att utveckla och förbättra möjligheterna för analys och uppföljning av covid-19 relaterade ärenden.

Försäkringskassan publicerar covid-19-relaterad statistik på hemsidan

Försäkringskassan har under våren och sommaren utvecklat och publicerat ny covid-19-relaterad statistik. Statistiken publiceras i dagsläget på Försäkringskassans hemsida och den särskilda ingång som skapats för att samla aktuell statistik om de delar i socialförsäkringen som påverkas mest av covid-19 pandemin⁴. Myndigheten arbetar för att snabbt utveckla, uppdatera och publicera efterfrågad statistik, och kommer publicera ny statistik i takt med att data utvecklas och kvalitetssäkras.

---

⁴ <https://www.forsakringskassan.se/statistik/coronoaviruset-statistik>